

Temat lekcji: Debaturujemy o Konstytucji RP

Cele lekcji

- Przygotowanie uczniów do przeprowadzenia szkolnej debaty
- Zapoznanie uczniów z podstawową terminologią oraz zasadami debat
- Zapoznanie uczniów z wartościami, jakie niesie debatowanie oraz jego rolą w życiu społecznym

Czas: 45 minut

Wymagania: lekcja dla wszystkich uczniów szkół średnich. Przygotowanie poprzez lekcję merytoryczną oraz zainteresowanie życiem społecznym, politycznym i przemawianiem publicznym będzie dodatkowym atutem.

Wymagania techniczne w przypadku prowadzenia lekcji online: stabilne połączenie internetowe, możliwość pracy w podgrupach oraz współtworzenia notatek przez uczniów.

Przygotowanie nauczyciela przed lekcją: przemyślenie możliwości zorganizowania i promocji debaty w szkole.

Stosowane metody: burza mózgów, dyskusja, pogadanka heurystyczna, praca w grupach z prezentacją wyników przed klasą, debata.

Przebieg zajęć

1. Część wprowadzająca (5 minut)
  - i. Przywitanie, kwestie organizacyjne
  - ii. Nauczyciel przypomina najważniejsze wnioski z lekcji merytorycznej (jeśli taka miała miejsce)
  - iii. Nauczyciel przedstawia klasie zadanie: zorganizowanie debaty na wybrany przez klasę temat oraz uzgadnia zasady zaangażowania (obowiązkowe lub wynagradzane dodatkowymi ocenami)
2. I część realizacyjna - po co i jak debatować? (10 minut)
  - i. Nauczyciel prowadzi dyskusję o 2 pytaniach. Możliwy wariant - uczniowie wymyślają odpowiedzi indywidualnie, następnie przedstawiają je i tworzą wspólną listę:
    1. Jakie znamy rodzaje debat? Odpowiedzi do zapisania: prezydencka, parlamentarna, ekspercka, panelowa, sportowa - jakie mają cele

2. Co daje dobra debata? Odpowiedzi do zapisania: wymiana poglądów, nowe informacje, porównanie cech osobistych kandydatów, poznanie różnic w zdaniach, możliwość zadania pytań, potwierdzenie poszanowania zasad przez wszystkich uczestników
- ii. Nauczyciel prowadzi burzę mózgów lub pogadankę heurystyczną: czy dyskusja z mamą o to kto wyrzuci śmieci jest debatą? Bez jakich elementów debata nie będzie dobra? Odpowiedzi do zapisania:
  1. Uczestnicy - chętni i mający coś do powiedzenia
  2. Różne zdania - jeśli zgadzamy się we wszystkim, nie ma potrzeby organizacji debaty
  3. Dokładnie określony temat - znany i ogłoszony wcześniej, pilnujemy czy uczestnicy się go trzymają
  4. Widownia (na żywo lub online) - zdobywa wiedzę lub wyłania zwycięzcę
  5. Moderator - wprowadza w temat, pilnuje zasad
  6. Przejrzyste i równe zasady - wygrać mają mocniejsze argumenty, nie bardziej przebiegłi uczestnicy
3. II część realizacyjna - przeprowadzamy mini debatę - 30 minut
  - i. Uczniowie wybierają poprzez głosowanie, którego z poniższych tematów dotyczyć będzie organizowana przez nich debata:
    1. Konstytucja powinna być trudniejsza do zmiany.
    2. Zakres konstytucji powinien być możliwie okrojony.
  - ii. Nauczyciel tłumaczy uczniom przebieg debaty:
    1. Zaraz wybierzemy 6 mówców, z których każdy będzie miał 3 minuty na wypowiedź. Strona ZA będzie udowadnia prawdziwość wybranej tezy, a strona PRZECIW ją obala. Za każdym razem pamiętajcie, aby uzasadnić, czemu Wasze argumenty są związane z tezą.
    2. Zespoły dostaną 8 minut w osobnych pokojach na przygotowanie swoich argumentów. Upewnijcie się, że nie zaprzeczycie argumentom innych osób ze swojego zespołu! Strony wygłaszają mowy naprzemiennie. Pierwsi i drudzy mówcy przedstawiają argumenty za lub przeciw tezie. Trzeci mówcy mają specjalne zadanie - nie wprowadzają nowych argumentów, zamiast tego odnoszą się po kolei do tych przedstawionych przez przeciwników.
    3. Jedna osoba zostaje moderatorem debaty - zaprasza do wystąpienia kolejne osoby i dziękuje im po wygłoszeniu

- mów. Jeśli mówcy przekroczą czas, poinformuj ich o konieczności zakończenia wystąpienia w ciągu 10 sekund - mogą wtedy wygłosić ostatnie, podsumowujące zdanie.
4. Niebiorący udziału w debacie uczniowie przeprowadzają grę w debatanckie bingo. Każdy uczeń zapisuje na kartce 2 słowa, które jego zdaniem zostaną wypowiedziane największą ilością razy podczas debaty. Nie można typować zaimków ani spójników. Uczniowie podają kartki kolegom obok i wzajemnie liczą swoje wyniki. Przed powrotem debatanckich, nauczyciel przeprowadza głosowanie pytając "czy zgadzacie się z tezą debaty?" z możliwymi odpowiedziami tak/nie/wstrzymuję się. Zapisujemy wynik i nie zdradzamy go mówcom, zapraszamy ich do rozpoczęcia.
  5. Pamiętajcie, że chcecie przekonać publiczność, a nie drugą stronę.
  6. Po debacie nauczyciel dziękuje wszystkim mówcom i przeprowadza kolejne głosowanie nad tezą - tym razem bez możliwości wstrzymania się. Wygrywa drużyna, która przeciągnęła na swoją stronę więcej osób (nawet jeśli jej stanowisko nadal popiera mniejszość!).
  7. Nauczyciel wraz z klasą sprawdza wyniki bingo. Jeśli pewne słowa były najczęściej typowane, a nie pojawiły się w debacie, rozmawia o tym z uczniami.

Rodzaje debat - odpowiedzi dla nauczyciela (do przytoczenia uczniom w formie notatki)

1. Prezydencka - między osobami ubiegającymi się o urząd, pozwala wyborcom porównać kandydatów i ich poglądy
2. Parlamentarna - prowadzona w Sejmie lub Senacie przed głosowaniami, pomaga głosującym podjąć decyzje, zazwyczaj transmitowana w mediach
3. Ekspercka - służy wymianie wiedzy oraz znalezieniu jak najlepszych rozwiązań
4. Panelowa - rodzaj debaty eksperckiej, ma na celu umożliwienie publiczności wyrobienia zdania na wybrany temat, dopuszcza głosy z publiczności. Taką zorganizujecie w swojej szkole
5. Sportowa - uczestnicy nie bronią w niej swoich poglądów, lecz wylosowanych wcześniej stron, ćwicząc w ten sposób umiejętności argumentacji oraz przemawiania publicznego. Informacje o turniejach debat, w których możesz wziąć udział znajdziesz w mediach społecznościowych Fundacji Polska Debatuje

Co daje dobra debata?

- Wymiana poglądów - konieczność odpowiadania na pytania moderatora i innych uczestników wymusza przetestowanie opinii oraz umożliwia odbiorcom ich porównanie
- Nowe informacje - słuchanie debat z udziałem ekspertów to okazja aby dowiedzieć się wielu ciekawych faktów o świecie. Mówcy przywołują dane statystyczne, historie i teorie oraz zastanawiają się, jakie mają one przełożenie na temat debaty
- Porównanie cech osobistych kandydatów - jeśli chcemy sprawdzić, jak dane osoby będą pełnić reprezentatywne funkcje, debata jest świetnym testem weryfikującym naturalność, swobodę oraz umiejętność szybkiego odpowiadania na pytania
- Poznanie różnic w zdaniach - przedstawianie argumentów wymaga określenia stojących za nimi założeń i światopoglądów
- Możliwość zadania pytań - dobry moderator pilnuje, aby mówca wyczerpująco odpowiedział na pytania jego oraz widzów
- Uszanowanie zasad przez wszystkich uczestników - przestrzeganie czasu i kolejności wypowiedzi, określenie różnic ale i wspólnych opinii pozwala na potwierdzenie szacunku do demokratycznych reguł i obywateli o odmiennych poglądach

Pytania pomocnicze do debaty o łatwości zmiany Konstytucji RP:

Czy konstytucja, którą łatwiej byłoby zmienić, lepiej chroniłaby podstawowe prawa Polaków?

Czy konstytucja powinna być hierarchicznie równa ustawom, żeby można było ją łatwiej zmienić?

Czy konstytucja łatwiejsza do zmiany nie byłaby bardziej demokratyczna?

Czy częściej i łatwiej zmieniana Konstytucja odzwierciedlałaby postęp społeczny czy przelotne sentymenty polityczne?

Czy zmienianie konstytucji ma znaczenie, skoro pozostawia ona znaczną przestrzeń dla interpretacji?

Pytania pomocnicze do debaty o zakresie Konstytucji RP:

Czy konstytucja powinna wyrażać jedynie podstawowe zasady ustrojowe, czy też opisywać konkretne mechanizmy funkcjonowania aparatu państwowego?

Czy konstytucja powinna się ograniczać tylko do pierwszych trzech rozdziałów?

Jakie są najważniejsze elementy konstytucji, które bezwzględnie powinna zawierać?

Regulacje dotyczące jakich organów powinny być zapisane w konstytucji?

Czy powinno zmienić się strukturę konstytucji, żeby była bardziej szczegółowa?

Czy bardziej okrojona konstytucja miałaby większą szansę na długowieczność?

Czy bardziej rozległa konstytucja zminimalizowałaby konieczność interpretacji?

***

Scenariusz opracowany we współpracy z Fundacją Polska Debatuje. Uczniów, którzy polubili debatowanie i chcą rozwijać swoje umiejętności prowadzenia dyskusji oraz przemawiania, zapraszamy do Klubów Debat oraz na stronę www.polskadebatuje.org

